

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

Λευκωσία, 19 Απριλίου 2003
(ώρα: 19.30)

Ο υφυπουργός Τύπου και υπεύθυνος του Γραφείου Τύπου του Πρωθυπουργού Τηλέμαχος Χυτήρης, λίγο πριν αναχωρήσει από τη Λευκωσία για την Αθήνα και κληθείς από τη NET να προβεί σε μια γενική αποτίμηση της διήμερης επίσκεψης του Προεδρεύοντος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πρωθυπουργού της Ελλάδας Κώστα Σημίτη στην Κύπρο, απάντησε ως ακολούθως στις ερωτήσεις που του υπεβλήθησαν από τη δημοσιογράφο κυρία Κροκίδη.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε υπουργέ, η επίσκεψη του Πρωθυπουργού υπήρξε επιτυχής, όπως όλοι διαπιστώσαμε. Εγώ θα ήθελα να σταθώ στην τελευταία συνάντηση του Πρωθυπουργού με τους εκπροσώπους των πολιτικών κομμάτων της τουρκοκυπριακής κοινότητας.

Ο Πρωθυπουργός μάς είπε ότι του δόθηκε το μήνυμα πως υπάρχει πολιτική βούληση για επίλυση του πολιτικού προβλήματος στις δηλώσεις του αμέσως μετά και ότι συμφωνούν να είναι η επίλυση αυτή με βάση το Σχέδιο Ανάν.

Τ. ΧΥΤΗΡΗΣ: Είναι έτσι ακριβώς. Να διευκρινίσουμε ότι οι αρχηγοί των πολιτικών κομμάτων από το τουρκοκυπριακό κομμάτι της Κύπρου, που συναντήθηκαν με τον Πρωθυπουργό, είναι τα κόμματα της Αντιπολίτευσης στον Ντενκτάς, έξι (6) τον αριθμό. Υπάρχουν και δύο συμπολιτευόμενα με τον κ. Ντενκτάς, που δεν ήρθαν αυτά ασφαλώς και γι' αυτό μπορούμε να εξηγήσουμε τη θέση τους.

Ηταν όλοι οι ηγέτες αυτών των τουρκοκυπριακών κομμάτων που αντιπολιτεύονται τον κ. Ντενκτάς και οι οποίοι συναντήθηκαν με τον Έλληνα Πρωθυπουργό, υπέρ του Σχεδίου Ανάν. Μερικοί εξ αυτών το απεκάλεσαν «σχέδιο διαπραγμάτευσης», «σχέδιο λύσης» πολλοί περισσότεροι και συμφωνούν απολύτως να αρχίσουν εκ νέου οι όποιες συζητήσεις (αυτό υποστηρίζουν οι ίδιοι. Βέβαια, είναι η αντιπολίτευση) με βάση το Σχέδιο Ανάν, προκειμένου να βρεθεί, το συντομότερο δυνατό, λύση στο κυπριακό πρόβλημα.

Θέλω να σημειώσω ότι είναι η πρώτη φορά που γίνεται μια τέτοια συνάντηση με Προεδρεύοντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πολύ περισσότερο με Έλληνα Πρωθυπουργό. Γι' αυτό και έχει μεγάλη σημασία. Σημαίνει ότι εδώ στην Κύπρο το κλίμα έχει αλλάξει. Και δεν έχει αλλάξει μόνο στην Κυπριακή Δημοκρατία, αλλά και στο Βορρά. Και στους Τουρκοκύπριους έχει αλλάξει το κλίμα. Και σ' αυτό έχει πολύ συντελέσει η επιτυχία της Ελλάδας και της Κύπρου, η Κύπρος να ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Σε ποιο βαθμό, κύριε υπουργέ, πιστεύετε ότι αυτή η συνάντηση και αυτό το κλίμα που επικράτησε στη συνάντηση μπορεί να αποτελέσει μέσο πίεσης, ούτως ώστε να έχουμε, σε ένα βαθμό, και μία κάμψη της αδιαλλαξίας από πλευράς της τουρκοκυπριακής πλευράς;

Τ. ΧΥΤΗΡΗΣ: Δεν είμαι αισιόδοξος ως προς αυτό, κυρία Κροκίδη. Θεωρώ ότι ο κ. Ντενκτάς, όσο υπάρχει, επειδή είναι ένα ιστορικό πρόσωπο, θα υποστηρίξει με σθένος τις θέσεις του, τις οποίες θέσεις του θα υποστηρίξει, επίσης, ένα κομμάτι της τουρκικής ηγεσίας, το στρατιωτικό κατεστημένο για να κυριολεκτήσουμε. Επομένως, δεν μπορεί να υπάρξουν αλλαγές εκ μέρους του κ. Ντενκτάς.

Θεωρώ, όμως, ότι όλο και περισσότεροι Τουρκοκύπριοι –και πολιτικά κόμματα και πολύ περισσότερο ο κόσμος, ο πληθυσμός- έχουν αντιληφθεί πλέον ότι υπάρχει μόνο αυτή η διέξοδος, μόνο αυτή η λύση, η επανένωση της Κύπρου, η ενοποίηση του νησιού και μαζί μ' αυτήν η ένταξη και του δικού τους κομματιού στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ολόκληρο, δηλαδή, το νησί να ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Θεωρώ ότι θέλει δρόμο ακόμη, παρ' όλο που έχουμε μια ημερομηνία – σταθμό μπροστά μας. Είναι, όπως γνωρίζετε, η 1^η Μαΐου του 2004, όπου εκεί ολοκληρώνεται πλέον η διαδικασία για την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Νομίζω ότι το σημείο αυτό θα είναι πολύ δύσκολο για την τουρκική πλευρά και για την τουρκοκυπριακή πλευρά (η χρονολογία αυτή που σας είπα), έτσι ώστε να δείξει πώς μπορεί να φτάσει σε μια τέτοια λύση. Θα δούμε.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Επίσης, ο Πρωθυπουργός και Προεδρεύων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Κώστας Σημίτης είπε, στις δηλώσεις του αμέσως μετά τη συνάντηση, ότι θα μεταφέρει αυτό το μήνυμα που πήρε από τους Τουρκοκύπριους, από τους πολιτικούς ηγέτες της τουρκοκυπριακής αντιπολίτευσης, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στα θεσμικά της Όργανα και τους ηγέτες της Ευρώπης. Πώς κατά τη γνώμη σας μπορεί να αξιοποιηθεί αυτό, ώστε να υπάρξει κάποια προώθηση του ζητήματος, ακόμη μεγαλύτερη, πριν από την καταληκτική ημερομηνία της 1^{ης} Μαΐου;

Τ. ΧΥΤΗΡΗΣ: Υπάρχει η βούληση και η προσπάθεια, η οποία εκφράζεται με διαφόρους τρόπους από τη μεριά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τη μεριά του ΟΗΕ και πρέπει να σας πω και από τη μεριά του αμερικανικού παράγοντα. Είναι πρόσφατες και οι δηλώσεις που έχουν γίνει από τον υπουργό Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών Κόλιν Πάουελ.

Επομένως, θα περίμενε κανείς, αυτή τη φορά, να μπορέσουν να ευοδωθούν όλες αυτές οι προσπάθειες του παγκόσμιου πλέον παράγοντα, αλλά φοβούμαι ότι ανθίσταται ακόμη ο κ. Ντενκτάς. Ασφαλώς, ο κ. Ντενκτάς δεν είναι μόνος του, ανθίσταται και το στρατιωτικό κατεστημένο της Τουρκίας.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Μπορεί να συνδυαστεί αυτό, κατά τη γνώμη σας, με αυτό που είπε ο Πρωθυπουργός χθες και σήμερα στις δηλώσεις του, ότι η

πράσινη γραμμή είναι αυτή που χωρίζει την Τουρκία από την Ευρωπαϊκή Ένωση;

Τ. ΧΥΤΗΡΗΣ: Είναι πράγματι έτσι. Αυτή χωρίζει την Τουρκία από την Ευρωπαϊκή Ένωση και αυτό πιστεύω πως το γνωρίζει η νέα πολιτική ηγεσία της Τουρκίας, αλλά δεν ξέρω αν έχει τη δυνατότητα να μπορέσει να αλλάξει αυτή την πολιτική στην Τουρκία. Δεν ξέρω αν έχει τη δυνατότητα να πείσει. Φάνηκε ότι την έχει στην αρχή, μετά, όμως, οπισθοχώρησε. Δεν ξέρω ποια προβλήματα τους απασχολούσαν, ίσως και άλλα (του Ιράκ, τα οικονομικά κ.λπ.), οπισθοχώρησε και δέχθηκε τελικώς τις θέσεις του κ. Ντενκτάς.

Βρισκόμαστε, επομένως, σ' αυτό το σημείο: Ένας κόσμος ολόκληρος να θέλει μια λύση. Και όταν λέω «ένας κόσμος ολόκληρος», μιλώ για τη διεθνή σκηνή. Ένας κόσμος ολόκληρος να θέλει μια λύση και μιλώ για τον τουρκοκυπριακό πληθυσμό. Και να μην θέλει μια τέτοια λύση ο ηγέτης αυτού του τουρκοκυπριακού κόσμου, ο οποίος είναι ο κ. Ντενκτάς. Και εκεί έγκειται η όλη δυσκολία.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε υπουργέ, καλησπέρα σας, είμαι ο Γιώργος Καπόπουλος. Ο Πρωθυπουργός αναφέρθηκε σήμερα το πρωί στην ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, προσπαθώντας, προφανώς, να στείλει το μήνυμα στην Αγκυρα ότι αυτή η προοπτική είναι αξιόπιστη, γιατί μια Ευρώπη των «25» είναι διαφοροποιημένη, άρα χωράει και την Τουρκία, αν η Τουρκία προσαρμοσθεί στις ευρωπαϊκές απαιτήσεις. Όμως, υπάρχουν στην Τουρκία κάποιοι από το σκληρό κατεστημένο, που αν ολοκληρωθεί η ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας θα δουν να χάνεται η εξουσία τους. Αυτό δεν αποτελεί μια υποθήκη, ένα σοβαρό εμπόδιο;

Τ. ΧΥΤΗΡΗΣ: Έχετε δίκιο και είναι ακριβώς έτσι. Εμείς, όμως, έχουμε καθήκον να στηρίζουμε τις δυνάμεις εκείνες, κύριε Καπόπουλε, οι οποίες τάσσονται υπέρ της ευρωπαϊκής προοπτικής. Είναι οι ανανεωτικές δυνάμεις της Τουρκίας, είναι οι δυνάμεις εκείνες που μπορούν να προσφέρουν, αυτή τη στιγμή, μία λύση προς την Τουρκία, η οποία να μπορεί να σταθεί. Και αυτό εμάς, μας συμφέρει, διότι σημαίνει ότι όλη η περιοχή μας, τελικώς, θα αλλάξει, δεν θα έχει τις εντάσεις, τις οποίες είχαμε τα περασμένα χρόνια.

Οι δυνάμεις αυτές πόσο δυνατές είναι, αυτό ρωτάτε. Δεν ξέρω. Νομίζω πως μια τέτοια διαπάλη θα τη βλέπουμε να συμβαίνει στην Τουρκία –έχει ήδη αρχίσει, κατά την άποψή μου. Θα τη βλέπουμε να συμβαίνει καθημερινά στην Τουρκία, κυρίως τώρα μετά το Ιράκ και μετά τις αλλαγές που επέφερε και η εκεί παρουσία των Αμερικανών. Αντιλαμβάνεσθε τι εννοώ. Εννοώ ότι η Τουρκία δεν έχει την ίδια θέση που είχε στην περιοχή, την ίδια αξία θέσης που είχε στην περιοχή, πριν από τον πόλεμο του Ιράκ.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε υπουργέ, καλησπέρα σας, ο Κώστας Αργυρός είμαι. Ηθελα να σας ρωτήσω, επειδή λέμε πάντα για τον Ντενκτάς ότι αποτελεί ίσως το σοβαρότερο εμπόδιο, είχατε κάποια ένδειξη στις συνομιλίες που είχατε με τους εκπροσώπους των τουρκοκυπριακών κομμάτων για το αν φαντάζονται, για το αν βλέπουν ότι υπάρχει μια τέτοια προοπτική, κάποια

στιγμή, ο Ντενκτάς να απομακρυνθεί, να εγκαταλείψει το σκηνικό, τέλος πάντων να «μας αδειάσει τη γωνιά»;

Τ. ΧΥΤΗΡΗΣ: Δεν νομίζω ότι υπάρχει κάτι τέτοιο. Δεν νομίζω. Μόνο μέσω εκλογών και δεν ξέρω και αν αυτό μπορεί να πετύχει, διότι ο κ. Ντενκτάς διαθέτει, επειδή είναι χρόνια στην εξουσία, τους κατάλληλους μηχανισμούς, ώστε να μπορεί να κρατάει τη δεδομένη στιγμή κάποια δύναμη. Ελέγχει, δηλαδή, αρκετά θα έλεγα, το ψευδοκράτος και δι' αυτού ελέγχει και τον πληθυσμό σε ένα μεγάλο βαθμό.

Η αλήθεια, όμως, είναι ότι βρισκόμαστε σε μια διαφορετική διαδικασία και σε ένα διαφορετικό κλίμα, που δεν υπήρξαν ποτέ μέχρι σήμερα. Αυτό είναι το μόνο σίγουρο, το οποίο μπορώ να σας πω. Και αυτό το κλίμα δεν μπορεί, παρά να έχει, κάποια στιγμή, αποτελέσματα. Ετσι πιστεύω.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε υπουργέ, για να ολοκληρώσουμε αυτή την πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση μαζί σας και να σας αφήσουμε να φύγετε για το αεροδρόμιο, θα ήθελα να μας δώσετε μια γενικότερη, συνολικότερη αποτίμηση της επίσκεψης του Πρωθυπουργού στην Κύπρο. Βεβαίως, είναι φανερό ότι είναι επιτυχημένη αυτή η επίσκεψη του Προεδρεύοντος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και Πρωθυπουργού της Ελλάδος Κώστα Σημίτη. Αλλά θα μπορούσαμε να βγάλουμε κάποια πιο ειδικά συμπεράσματα;

Τ. ΧΥΤΗΡΗΣ: Εχω έρθει πολλές φορές στην Κύπρο, κυρία Κροκίδη και αυτή τη φορά βρήκα χαρά, βρήκα ικανοποίηση. Και δεν τη βρήκα μόνο στον πολιτικό κόσμο, τη βρήκα σε όλους, στον απλό πολίτη, στους πάντες. Διότι, για πρώτη φορά, μετά από τόσα χρόνια, κάτι έγινε. Ετσι, όπως σας το λέω: Κάτι έγινε, το οποίο είναι θετικό και το αισθάνονται όλοι ότι είναι θετικό, ακόμη και αυτοί που δεν το έχουν μέχρι τώρα συνειδητοποιήσει. Το ότι η Κύπρος, η Κυπριακή Δημοκρατία είναι μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι ένα γεγονός γι' αυτούς, το οποίο ήταν απίστευτο. Και καταλαβαίνετε ότι αυτό το γεγονός έχει γεμίσει χαρά και αισιοδοξία τον κυπριακό λαό.

Και πρέπει να σας πω εδώ ότι σύσσωμη η πολιτική ηγεσία της Κύπρου αναγνώρισε, βεβαίως, στην Ελλάδα και στο πρόσωπο του Πρωθυπουργού Κώστα Σημίτη την πρωτοβουλία αυτή και την προσπάθεια που καταβλήθηκε.

Και πρέπει ακόμη να σας πω ότι η ίδια αυτή ηγεσία κρατάει το μέτρο και τη σύνεση που χρειάζεται στην προκειμένη περίπτωση. Με σοβαρότητα αντιμετωπίζει τα γεγονότα και τις εξελίξεις που απορρέουν από τα γεγονότα, επιμένοντας ότι όντως πρέπει να βρεθεί μια λύση στο κυπριακό πρόβλημα που είναι και το ζητούμενο.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ: Κύριε υπουργέ, σας ευχαριστούμε πολύ για όλα όσα μας είπατε. Καλό ταξίδι σας ευχόμαστε.

Τ. ΧΥΤΗΡΗΣ: Σας ευχαριστώ. Γεια σας!